

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2016/2017

Vysokoškolská kvalifikační práce – magisterská diplomová práce

posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulu: Bc. Marianna Brinzová

Název práce: Ex/pozícia

Slovní hodnocení:

„Ex/pozícia je projekt, výstava, prostorová intervence...” Těmito slovy začíná abstrakt shrnující v textové části dokumentace esenci diplomové práce Marianny Brinzové. V době, kdy je psán tento posudek, výstava existuje jako ideový záměr, který je připraven nejen pro prostor brněnské Galerie Industri, ale také pro další výstavní prostory. Citoval jsem samotný úvod textu, protože je podle mě pro celou práci (alespoň v této „předběžné fázi“, jak je zatím prezentována) charakteristický. Bývalo by docela stačilo použít jen jedno z uvedených slov, ale jako by to bylo málo. A tak si říkám: V jakém smyslu je *Ex/pozice* intervencí? Převracím dokola, co vím, a myslím, že to není intervence, ale docela standardní výstava, respektive výstavní záměr. Podobné množení slov a obsahů, jehož důsledkem je nevyhnutelné naředění obsahu sdělení, je charakteristické pro celou textovou část dokumentace. Množství slov ale ukrývá celkem jednoduchý obsah: jedná se o skupinovou výstavu, jejímiž tématy jsou: a) esence jednotlivých médií, b) konstrukce výstavy jako formálního a významového celku (při zachování autonomie jednotlivých částí), c) spolupráce a hranice standardních rolí v procesu přípravy výstavy. V tomto smyslu lze skutečně říct, že se jedná o „výstavu o výstavě“ (jak autorka píše hned v následující větě abstraktu), malinko se ale obávám, že akcentovaná sebe-reflexivita výstavy bude nakonec zjevná hlavně z jejích „periferií“ – textů, blogu, dokumentů – a nikoli z výstavy samotné.

Marianna Brinzová se rozhodla jako diplomovou práci v malířském ateliéru zvolit kurátorský projekt. Přirozeně se tak tématem její sebereflexe stává právě proces kurátorské přípravy projektu. Autorka zdůrazňuje, že je její pozice hybridní, protože do procesu vstupovala jako kurátorka–(spolu)autorka, která se aktivně podílela na koncipování, či dokonce vzniku (některých) vystavených prací. Troufl bych si nicméně tvrdit, že specifika vlastní kurátorské práce, jak o nich autorka uvažuje, jsou poměrně standardní součástí přípravy kolektivní výstavy, která není sestavena z již existujících děl. Společné diskuze o tom, jak budou díla vypadat, jak budou nainstalována, jak se k sobě budou vztahovat, jsou esenciální součástí kurátorství vždy, když skupina autorů připravuje nové věci pro společný projekt. Jestliže přijmeme tezi, že Brinzová nedělá něco až tak výjimečného, nabízí se klást si otázky týkající se kurátorského stylu. Nějaká specifika přístupu Marianny Brinzové by se jistě našla – např. to, že iniciovala společná setkání (obvyklejší je dnes řešení těchto věcí na dálku, přes maily, Skype apod.). Nakonec je pro mě ale nejvýraznějším rysem „kurátorského stylu“ autorky právě jeho nezvyklá „upovídánost“, u níž si nejsem dokonale jistý tím, nakolik je pouze úlitbou faktu, že se jedná o diplomovou práci.

Z hlediska samotného procesu kurátorské přípravy kolektivní výstavy tady hodnotíme projekt, který je více „pravidlem“ než „výjimkou“. Pozornost se tak logicky stáčí k vlastnímu tématu a instalaci výstavy jako k „místu“, kde odehrává zásadní kurátorský vklad. Jak už jsem uvedl, jedním ze tří stěžejních témat výstavy je tázání se po nějaké esenci médií (malba,

socha, fotografie, video). Tázání se po „podstatě média“ se zdá být poněkud opotřebované téma, ale na druhou stranu je zde asi stále co objevovat. Logika výběru právě těchto médií v konkrétním proporčním zastoupení nicméně rozkryta není. Nijak zásadně nepomáhá ani zdůvodnění volby jednotlivých vystavujících – téma nějaké mediální specifčnosti je u většiny z nich zjevně spíš zadáním než dlouhodobým autorským programem.

Potenciálně dramatický zvrat v úvaze o specifčnosti média nastává v momentě, kdy se asi v polovině čtyřicetistránkového dokumentu z ničeho nic dozvídáme, že součástí centrálního objektu instalace, kolem kterého jsou „kruhově“ instalovány další artefakty, je „hmota“ obsahující krev všech zúčastněných. Ovšem je to jen prosté konstatování. Tak silné, symbolické, až patetické gesto si v textu, který má asi třicet stran, vyslouží jednu nebo dvě věty? Pochopil bych, že je toto *punctum* ponecháno záměrně bez komentáře v instalaci výstavy, ale jak je možné, že uniká jakékoli verbální reflexi v textu, kde se tak okázale nešetří slovy? Musím přiznat, že od momentu, kdy jsem si představil, jak všichni vystavující z naříznutého bříška prstu rituálně spouští několik kapek krve do hromádky pigmentu, jsem se na další obsah textu už tolik nesoustředil.

Otázky a podněty k rozpravě o diplomové práci:

Rozved'te prosím více úvahu o esenci (podstatě) jednotlivých médií. Byla nějaká představa o tom, co je esencí média, východiskem pro volbu vystavujících? Nebo jejich výběr této úvaze předcházela a toto téma pak vystoupilo až v procesu přípravy výstavy?

Jak byste popsala rozdíl mezi vlastním přístupem a tím, co se označuje jako „social curating“, tj. sestavování výstav především na základě osobních vztahů s umělci?

Závěrečné hodnocení:

Ex/pozícia je výstavou a zároveň projektem o dělení výstavy. Zabít tyto dvě mouchy jednou ranou není snadné. Snaha ukázat proces vede – minimálně v dokumentaci VŠKP – k upovídání, ke snaze nějak reflektovat i rutinní aspekty kurátorské práce, které nejsou nějak specifické pro právě tento projekt. V jiném ohledu je naopak kurátorská sebereflexe poměrně skoupá. V textu je např. použito několik různých vizualizací jednotlivých artefaktů/instalace, aniž bychom ale dostali jasnou informaci o postupném vývoji od původních skic k finálnímu prostorovému řešení. Příliš reflektována nejsou ani jiná důležitá témata, jako je např. volba odlišných stylů pro různé typy kurátorských textů (od grantových propozic přes tiskové zprávy pro texty pro návštěvníky instalace).

Návrh klasifikace: C (dobře)

Posudek vypracoval: Mgr. Jan Zálešák, Ph.D.

Datum: 5. 5. 2017

Podpis: